

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

Valstybės biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2/7, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225 / 219 1152, faks. (8 5) 261 2077,
el. p. smmin@smm.lt, http://www.smm.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos švietimo profesinės
sąjungos pirmininkui
Audriui Jurgelevičiui

2010 - 09 - 28 Nr. *12-05-R-6682*

I

DĖL LIETUVOS ŠVIETIMO PROFESINĖS SĄJUNGOS PATEIKTŲ KLAUSIMŲ

Išnagrinėję Lietuvos švietimo profesinės sąjungos 2010 m. rugpjūčio 30 d. rašte Nr. 05-1047 iškeltus klausimus paaiškiname:

1. Peržiūrint vidurinio ugdymo bendrųjų programų tematiką, dalykų programose palengva keičiamas mokiniams įsisavinti numatytų žinių pobūdis ir apimtis, o aktualumą praradusios žinios – naujomis, gyvenimui žinių visuomenėje svarbesnėmis. Švietimo bendruomenė ir visa šalies visuomenė pritaria, kad labai svarbu gilinti mokinių supratimą, ugdyti pilietines vertybines nuostatas, mokyti juos mąstyti ir taikyti savo žinias praktinėse situacijose. Šiam tikslui pasiekti reikės išlaisvinti dalį mokymui ir mokymuisi skirto laiko ir pamažu keisti ugdymo procesą pamokose; sumažinti nereikalingų žinių mokinių mechaninei atminčiai, o sutaupyta laiką panaudoti mąstymo, komunikacinių, kūrybinių ir kitų šiuolaikiniam pasauliui svarbių gebėjimų ugdymui. Atnaujinant vidurinio ugdymo turinį remiamasi ir atsižvelgiama į mokslininkų ir praktikų siūlymus siekiant, kad į besimokantį būtų žiūrima kaip į laisvą, racionalią ir atsakingą asmenybę, o ugdymas sudarytų palankias sąlygas tolesnei moksleivio saviugdai ir mokymuisi.

Viceministras Vaidas Bacys, kalbėdamas apie planus 30 proc. siaurinti bendrojo ugdymo bendrąsias programas, omenyje turėjo faktinių žinių, kurias turi mechaniškai įsiminti mokiniai, apimčių mažinimą. Tai visai nereikia bazinių žinių, be kurių neįmanomas funkcinis raštingumas ir kultūrinis išprusimas, ir procedūrinių žinių, būtinų mokinių gebėjimams ugdyti ir mąstymui lavinti, apimčių mažinimo. Ugdymo individualizavimo, apie kurio svarbą rašoma Lietuvos švietimo profesinės sąjungos rašte, poreikis kaip tik dar labiau padidins mokytojų darbo paklausą. Malonu, kad ir minėtame rašte pripažįstama, jog „mokytojai, pasinaudodami Bendrųjų programų nuostatomis, turi pakankamai plačias galimybes individualizuoti ir diferencijuoti mokymą, siaurinti programas, optimizuoti ugdymo turinį ir t. t. Atnaujintose vidurinio ugdymo bendrosiose programose individualizavimui ir diferencijavimui numatoma sudaryti dar platesnes galimybes.

Keičiantis bendrųjų programų dalykų turiniui, skirtu jų įgyvendinimui laiko nenumatyta keisti. Patikiname, kad pamokų, skirtų dalykui, skaičiai pateikiami Bendruosiuose ugdymo planuose, artimiausiu metu nekis. Naujovės, susijusios su mokytojų darbo krūviais, nuolat derinamos su mokytojų organizacijomis ir kitais socialiniais partneriais.

Planuojami ugdymo turinio pokyčiai yra ne kiekybiniai, o kokybiniai ir nuoseklūs. Tai nėra eksperimentas. Vidurinio ugdymo programų turinio atnaujinimas yra tiesioginis Ugdymo plėtotės centro darbuotojų darbas. Šiam darbui papildomų lėšų neprireiks.

Tikime Laisve
1990 04V0 11

tobulinimo programą (toliau – MSTP), patvirtintą švietimo ir mokslo ministrės 2006 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. ISAK-2301 (Žin.,135-5109). MSTP yra nurodytos skiriamos lėšos programai vykdyti.

Igyvendinant Mokyklų struktūros tobulinimo 2006–2010 m. programą buvo:

- sukurti mokyklos organizacinės struktūros modelio 9 variantai, kuriuos mokyklos gali rinktis atsižvelgdamos į mokyklos veiklos specifiką, tipą, dydį, turimus žmonių ir finansinius išteklius;
- išbandytos arba sukurtos programinės įrangos: „aSc tvarkaraščiai „MIMOSA“ (tvarkaraščiams sudaryti), „Personalo valdymo sistema“ (personalo apskaitai), „Mokyklų valdymo informacinė sistema“ (mokyklos ugdymo planui, ilgalaikiams, trumpalaikiams mokomųjų dalykų planams pagal atnaujintas Bendrąsias programas sudaryti) ir kt.;
- sukurti ir išbandyti Eksperimentinis etatinio mokytojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašas, Eksperimentinis mokytojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašas;
- parengti mokyklos naujos organizacinės struktūros etatų normatyvų pavyzdys ir pareigybių (direktorius, direktoriaus pavaduotojo ugdymui, pagrindinio ugdymo skyriaus vedėjo) aprašymų pavyzdžiai;
- parengta Mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymo organizavimo skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo programa;
- parengti nauji Reikalavimai valstybinių ir savivaldybių mokyklų nuostatams ir bendrojo lavinimo mokyklų nuostatų pavyzdžiai (pradinės mokyklos, pagrindinės mokyklos, vidurinės mokyklos, gimnazijos);
- parengti 59 mokyklų valdymo ir vidaus struktūros tobulinimo konsultantai;
- atlikta mokyklų turimų dokumentų analizė ir iš teisės aktų išbrauktas 51 privalomas dokumentas (tai labai prisidėjo prie popierizmo mažinimo);
- programoje dalyvavusioms mokykloms skirtas 721 kompiuteris su įvairia technine įranga (skaitytuvai, spausdintuvai, projektoriai), sukurtos kompiuterizuotos darbo vietos mokytojams ir sekretoriato darbuotojams ir kt.

Mokyklų struktūros tobulinimo 2006–2010 m. programos įgyvendinimo metu sukaupta patirtis apibendrinta leidinyje „Nauja mokyklos organizacinė struktūra“, 2009 m. išleistame Švietimo aprūpinimo centro. Jame aprašomi programoje sukurti produktai. Leidinį galima rasti šiuo adresu: <http://www.smm.lt/docs/projektai/mstp/nauja%20mokyklos%20org%20struktura.pdf>.

Švietimo ir mokslo ministerijos turimais duomenimis, naują mokyklos organizacinę struktūrą įgyvendina aštuonios mokyklos, nedalyvavusios įgyvendinant Mokyklų struktūros tobulinimo 2006–2010 m. programą. Dar trys mokyklos rengiasi įgyvendinti naują mokyklos organizacinę struktūrą.

3. Naujos mokytojų darbo apmokėjimo sistemos įgyvendinimo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 1231, pradėta įgyvendinti 2005 m. rugsėjo 1 d. Pagal šią programą buvo planuojama įvesti etatinį mokytojų darbo apmokėjimą. Ją įgyvendinant, iki 2008 m. mokytojams buvo pridėtos 3 papildomai apmokamos nekontaktinės valandos. Įvesti etatinį darbo apmokėjimą buvo planuojama 2009 m. rugsėjo 1 d. (30 val. per sav.), tačiau dėl lėšų stokos tai nebuvo padaryta. Švietimo ir mokslo ministerijos skaičiavimais, mokytojų etatiniam darbo apmokėjimui įvesti, pridėdant papildomas valandas, ir kitų pedagoginių darbuotojų atlyginimams atitinkamai padidinti 9,5 proc. 2009 m. 4 mėnesiams (nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. iki metų pabaigos) būtų prireikę papildomų 119 mln. Lt, 2010 m. – iš viso 357 mln. Lt. Prasidėjus ekonominei krizei, programos įgyvendinimas sustabdytas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 30 d. nutarimo Nr. 1231 „Dėl Naujos mokytojų darbo apmokėjimo sistemos įgyvendinimo programos patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ projektas buvo parengtas vykdant Ministro Pirmininko kanclerio 2010 m. kovo 18 d. pavedimą Nr. 73-1491, pagal kurį pavedama, vykdant Vyriausybės 2009 m. lapkričio 23 d. pasitarime buvo konstatuojama sprendimą (protokolas Nr. 92, 9 klausimas), įvertinti Vyriausybės patvirtintų programų tikslingumą ir pateikti Vyriausybei nutarimo projektus dėl Vyriausybės nutarimų, kuriais buvo patvirtintos šios programos,

pripažinimo netekusiais galios. Vyriausybės 2009 m. lapkričio 23 d. pasitarime konstatuota, kad Vyriausybės lygmeniu tvirtinama daug ir pernelyg siaurų programų ir jų įgyvendinimo priemonių planų, o lėšų poreikis patvirtintai veiklai įgyvendinti kelis kartus viršija Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto galimybes ir dėl minėtų dokumentų keitimo Lietuvos Respublikos Vyriausybei tenka didelė administracinė našta. Atsižvelgiant į tai ir siekiant veiksmingai organizuoti Vyriausybės darbą, nuspręsta, kad programos, skirtas tam tikros srities tikslams įgyvendinti, turėtų tvirtinti tos valdymo srities ministras ir jos turėtų būti įgyvendinamos tokia apimtimi, kiek tai leidžia atitinkamiems metams skiriami biudžeto asignavimai.

Dabartinė valstybės ekonominė padėtis nesudaro galimybių tęsti perėjimą prie etatinio mokytojų darbo apmokėjimo, tačiau, pagerėjus valstybės finansinei situacijai, prireikus atitinkama programa švietimo ir mokslo ministro įsakymu galėtų būti patvirtinama.

Vykdamas Naujos mokytojų darbo apmokėjimo sistemos įgyvendinimo programą, buvo tobulinami mokytojų darbo apmokėjimą reglamentuojantys teisės aktai. Mokytojų darbo apmokėjimui optimizuoti sukurta alternatyvi eksperimentinio etatinio mokytojų darbo apmokėjimo tvarka buvo išbandoma dvylikoje (vėliau – keturiolikoje) mokyklų. Eksperimentiniam etatiniam mokytojų darbo apmokėjimui papildomų lėšų iš valstybės biudžeto nebuvo skiriama – šiam tikslui buvo naudojamos kitose programose sutaupytos lėšos. 2007 ir 2008 metais eksperimentinėms mokykloms buvo skiriama lėšų papildomoms valandoms už papildomai atliekamus darbus apmokėti. Atlikti tyrimai rodė, kad iki 2009 m. rugsėjo mėn. iš 14 mokyklų, dalyvavusių eksperimente, dauguma mokytojų šiam eksperimentui pritarė.

Atsižvelgiant į eksperimento rezultatus ir jo dalyvių pastabas ir pasiūlymus, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. ISAK-1737 buvo patvirtintas patobulintas Eksperimentinio mokytojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašas, kurį gali taikyti kiekviena mokykla mokyklos bendruomenės pageidavimu. Sprendimą dėl minėto aprašo taikymo, suderinęs su darbuotojų atstovais ir įstaigos steigėju ar jo įgaliotu asmeniu, priima įstaigos vadovas.

Eksperimentinis mokytojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašas yra alternatyva Švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašui, patvirtintam Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. ISAK-2711. Mūsų manymu, jis teikia galimybių lanksčiau reaguoti į konkrečią situaciją mokykloje, sprendimus labiau derinti su bendruomene ir nustatyti pagrįstą atlygį už atliekamus darbus.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 30 d. nutarimą Nr. 1231 „Dėl Naujos mokytojų darbo apmokėjimo sistemos įgyvendinimo programos patvirtinimo“ pripažinus netekusiu galios, Eksperimentinis mokytojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašas ir toliau galios. Įdirbis ir patirtis, įgyti kuriant ir taikant šį aprašą, yra pagrindas tobulinti mokytojų darbo apmokėjimo sistemą.

Švietimo ir mokslo ministras

Gintaras Steponavičius

Loreta Žadeikaitė, loreta.zadeikaite@smm.lt, 2121148

Regina Klepačienė, regina.klepačiene@smm.lt, 2191116

Stanislava Strolaitė, stanislava.strolaite@smm.lt, 219115

Kristina Markelienė, kristina.markeliene@smm.lt, 2191162